

Thức ăn xanh cho bò

1. Thức ăn xanh:

Trong thức ăn xanh có thể kể đến: cỏ tươi thân lá cây tươi xanh, rau xanh, củ quả nhiều nước. Thức ăn xanh nhiều nước, nhiều kali, tiêu hóa dễ, nâng cao sản lượng sữa của bò đẻ nhanh chóng, gia súc thích ăn, có một số chất kích thích sinh trưởng sinh sản và tiết sữa. Do vậy, thức ăn xanh rất quan trọng cho bò thịt, bò mẹ tiết sữa.

Các loại cây cỏ thức ăn xanh:

+ *Cỏ dây*: gồm cỏ dây tía và cỏ dây trắng thuộc giống cỏ hòa thảo mọc khắp các vùng, phát triển tốt ở đồng bằng đất màu mỡ, độ ẩm cao, có năng suất cao, ngon, bò thích ăn. Vùng trũng, đất cát không thích hợp cho giống cỏ này. Tỷ lệ nước trên 71%, protein 2%, lipit 0,8%, chất xơ cỏ 1,59%. Cho bò ăn tươi hoặc phơi khô dự trữ.

+ *Cỏ bắc* gồm có loại tía và loại trắng. Bò thích ăn loại cỏ bắc trắng có thân mềm, ngọt; loại tía hơi chát. Thân cỏ bắc dài, tròn, rỗng, chia nhiều đốt, lá dài. Cỏ mọc tốt ở vùng đồng chiêm trũng có nhiều bùn hữu, năng suất đến 60-70 tấn/ha. Thường cho bò ăn cỏ bắc kèm ít rơm rạ hoặc cỏ đã phơi tái để giảm lượng nước quá nhiều trong cỏ tươi đến 85,4% tỷ lệ protein 2,3%, lipit 0,3%.

+ *Cỏ Pangola* (*Digitaria decumbens*) là loại cỏ thân bò thuộc loài hòa thảo, trồng bằng hom thân, lá dài 14-15cm, đốt dài 5-6cm, nhiều rễ phụ ở các mắt lá nơi đâm nhánh mầm. Cỏ mọc tốt ở đất màu mỡ, ưa ẩm như ngải thoát nước. Có thể trồng trên bờ đê, bờ thửa. Cỏ mọc rất nhanh, có thể lên 4-5cm sau một đêm mưa ẩm. Mỗi năm cắt 5-6 lứa cho 40-50 tấn/ha. Tỷ lệ nước trong cỏ tươi 72,5%, protein 1,8%, lipit 2,3%, glucit 5,1%, chất xơ cao 33-36%/chất thô.

+ *Cỏ Ghinê* (*Panicum maximum*), còn gọi là cỏ Tây Nghệ An, cỏ sữa, cỏ sả, chịu được hạn, không ưa đất ẩm cao, mùa đông vẫn xanh tươi là giống cỏ hòa thảo, trồng bằng nhánh gốc 4-6 tấn/ha, mọc bụi, rễ chùm, cao 60-120cm, năng suất đạt 60-80 tấn/ha/năm, hàm lượng protein thô 97,11g/kg chất khô. Có thể trồng hai bên bờ đường, lối xóm, vườn nhà thành từng dãy các bụi cỏ tây này. Cho bò ăn tươi hoặc phơi khô dự trữ.

+ *Cỏ voi* (*Penisetum purpureum*) là một giống cỏ trồng chủ yếu cho gia súc, phát triển nhanh. Cỏ thân đứng, thuộc loài hòa thảo, rễ chùm, trồng bằng hom cây 7-9 tấn/ha, mọc cao nhú lên đến 1,2-1,8m, cắt 6-9 lứa trong năm, năng suất 200-250 tấn/ha/năm. Cỏ voi có thành phần dinh dưỡng cao hơn nhiều loại cỏ hòa thảo khác. Trong 1kg cỏ tươi có 168g chất khô, protein thô 95-110g/kg chất khô, glucit 1,3g, xơ 45g, canxi 0,6g, photpho 0,7g, năng lượng trao đổi 320KCalo. Cỏ voi có các loại: napier, kingrass, selection I, cho ăn tươi và ủ xanh dự trữ cho mùa đông.

+ *Cỏ Ruzi* (*Brachiaria Ruziziensis*):

Là loại cỏ hòa thảo, thân bò, chịu khô hạn tốt, chủ yếu thu hoạch vào mùa mưa. Trồng cỏ Ruzi bằng hạt 6-10kg/ha hoặc trồng bằng thân 6-7 tấn/ha. Thu cắt 5-7 lứa/năm, năng suất 70-80 tấn/ha. Tỷ lệ sử dụng trên 90%. Hàm lượng protein thô 90-120g/kg chất thô.

+ *Cỏ Stylo* (*Stylosanthes*): thuộc họ đậu, mọc bò, thân bụi, không chịu được úng và sự ngập úng. Cỏ trồng bằng hạt 6-8kg/ha, bằng cành 3-4 tấn/ha. Năng suất 30-40 tấn/ha, thu cắt 4-6 lứa/năm. Hàm lượng protein thô 158-169g/kg chất khô.

+ *Cỏ lông para (Brachiria Mutica)*: thuộc loại cỏ hòa thảo thân bò, chịu úng ngập, không chịu hạn. Cỏ trồng bằng hom cây 4-4,5 tấn/ha. Thu cắt 4-5 lứa/năm, hàm lượng protein thô 80-90g/kg chất khô.

+ *Cỏ tự nhiên trên bờ ruộng, ven đê, gò bãi là hỗn hợp nhiều cỏ hòa thảo*: cỏ gà, cỏ chỉ, cỏ ống, cỏ lá tre, cỏ mật, cũng có ít cỏ họ đậu. Cỏ bờ ruộng thu được cắt về cho bò ăn, các nơi khác thả chăn hoặc cắt.

+ *Cây keo đậu (Leucaena leucocephala) (Binh linh, quả đẹp)* thuộc họ đậu, thân gỗ cao tới 7-10m. Trồng bằng hạt 20kg/ha, tỷ lệ nảy mầm 80%. Thu cắt 4-5 lứa/năm, năng suất 50-75 tấn/ha, protein thô 200-230g/kg chất khô. Trồng ở đồi gò, bờ ruộng, giải tạo đất, chống xói mòn, lấy lá làm thức ăn xanh cho bò thịt, bò sữa và chế biến bột lá keo đậu cho gia súc, gia cầm.

+ *Ngon mía*: ngọn mía có thành phần dinh dưỡng khá cao, tính trong 1kg tươi có 200g chất khô, 8g protein thô, 72g xơ, 1,1g Canxi, 0,6g Photpho, 1,8g đường, 388 KCal năng lượng trao đổi. Khi cho bò ăn ngọn mía, cần bổ sung thức ăn giàu protein và tinh bột để cân đối dinh dưỡng.

Ngoài các loại thức ăn xanh trên, có rau muống, sau lát, dây lang, bắp cải, vỏ dừa đều có giá trị cho bò ăn tốt. Cần dự trữ hoặc, bảo quản tốt tránh thối mốc, tốt nhất là cho ăn tươi.

2. Thức ăn thô khô:

+ Cỏ khô là nguồn thức ăn dự trữ cho bò có giá trị dinh dưỡng cao hơn các loại thức ăn thô khác như rơm, rạ, thân cây ngô... Tỷ lệ các chất dinh dưỡng phụ thuộc vào các loại cỏ, thời kỳ thu hoạch, sự bảo quản phơi khô bảo đảm độ ẩm 15% độ ẩm, nếu trên 18% cỏ dễ bị mốc.

+ Rơm là nguồn dự trữ đại trà làm thức ăn nhất là mùa đông cho bò ở các vùng trồng lúa. Rơm nhiều xơ chứa 32-34%, protein thấp chỉ 2-3%, tỷ lệ tiêu hóa rơm thấp, khi xử lý kiềm hóa bằng nước vôi, hoặc ủ với urê, rỉ mật để tăng chất lượng của rơm.